משבר גיל המעבר

1. ידוע תדע

כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת כָּל מַגֵּפֹתַי **אֶל לִבֶּךָ** וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בָּאָרֶץ (שמות ט, יד)

אין פירושו מכת בכורות דא"כ מה בא להשמיענו כאן. לכן פירש ר"ת מאורליינ"ש מכת בכורות פירוש מלשון ביכורים והכי נמי בברד לא לקה רק התבואה שבכרה ובשלה כל צרכה כדכתיב (פסוק לא) כי השעורה אביב והפשתה גבעול כדפירש רש"י שבכרו. (שפתי חכמים)

2. חיבור 'הבן בחכמה וחכם בבינה'

וה' נתן קולות בזכות התורה שניתנה בקולות שנאמר "וכל העם רואים את הקולות", וה' וכל סנקליטין שלו גזרו שירד הברד, ...אמר ר' אחא משל למלך שהיו לו שני לגיונות קשים והיו נלחמים זה בזה וכיון שהגיעה מלחמתו של מלך עשו שלום ביניהם והלכו ועשו מלחמתו של מלך, כך אש וברד רכובים (צריך לומר דבובים) זה בזה וכיון שהגיעה מלחמתו של הקב"ה במצרים עשו שלום ביניהם והלכו ועשו מלחמתו ... (ילקוט שמעוני שמות - פרק ט - רמז קפו)

3. גלות וגאולת הדעת

דָּם. צְפַרְדֵּעַ. כִּנִּים. עָרוֹב. דֶּבֶר. שְׁחִין. בָּרָד. אַרְבֶּה. חֹשֶׁךְ. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:
רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִמָּנִים:
דְּצַ"ךְ נצח הוד יסוד המוטבע
עְדַ"שׁ חסד גבורה תפארת מורגש
בְּאַחַ"ב **דעת** בינה חכמה כתב
(הגדה של פסח - נוסח ההגדה)

4. הקול המקשר בין מחשבה (ימין) דיבור (שמאל)

אמר רבי יהודה, בא וראה שכך הוא, שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל, לא נשמע צעקתם של ישראל, כיון שנפל השר שלהם, כתיב וימת מלך מצרים, ומיד **ויאנחו** בני ישראל מן העבודה **ויזעקו**, ותעל **שועתם** אל האלהי"ם, שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם (זוהר ב, יט, א)

5. שהתורה תרד ללב (מתן תורה) ולמדמה (ארץ ישראל)

והנה כל עוד שיש פגם בין במידות המורגשות בין במידות המחשבה לא שייך לא קבלת התורה ולא ירושת הארץ, שהנה ארץ ישראל מושב ז' עממים הם כוחות הרע ששולטים מכוח שבירת הכלים על הז' מידות ושם הוא המקום של עבודת ה' מתוך המידות ... מתוך הרגשת נעם המידות של אהבה ויראה... ובהכרח שישראל יזככו עצמם בכל הז' מידות ואז יוכלו לגרש משם כוח הרע ולהמשיך המידות בקדושה. כמו כן, אינם יכולים לקבל תורה שעיקרה במידות המחשבה שהרי היא נקראת חכמה ובינה כל עוד שיש הפגם של הק"ל שנים שהוא פגם במידות המוח וגם בזה אי אפשר להמשיך אור חכמת התורה שנשלט על ידי כוחות הרע ונעשה חכם להרע.. (הרב משה רפאל לוריא, וארה, עמ' רמט, בית גנזי)

6. הדיבור ומעל הדיבור

הסדר הראוי הוא, שיתמלא הרוח מחשבות והרגשות, ומה שאין הרעיון הפנימי יכול לשאת, מוכרח הוא להתפרץ החוצה בצורה של דיבורים, והם הם יסודי התפילות וההודאות, הלימודים והקריאות. ולמה שאין מספיק ערך זה של ההתגלות הדיבורית, מפני רוב שטף אורו, מוכרח הוא להתגלם במעשים, האומרים ברמיזתם, ופועלים בעצמותם, את כל התוכן הרעיוני של הרגשות והמחשבות הנעלות. כשהמעמד עומד על צורה כזאת, העולם מתוקן, (אורות הקודש ג, עמ' רפד, הראי"ה קוק)

לסיכום: צריך שהתורה תינתן לאדם מתוקן במידותיו עם לב פתוח וטהרת המידות וזהו הבן בחכמה. אבל גם בכניסה לארץ יש עניין עצום שהתורה שהיא בינה תהפוך לעניין ציורי: חכם בבינה.